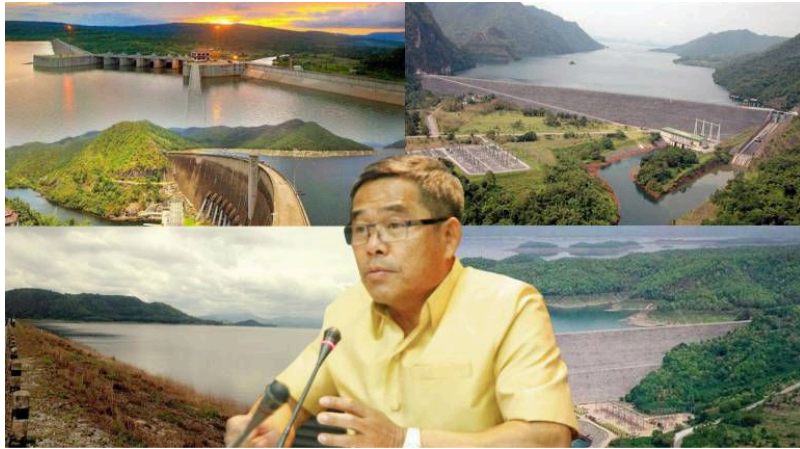

ข่าวประจำวันอังคารที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2558

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ

เดิมพันวิกฤติน้ำแล้งปีนี้เผาจริง

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2558 เริ่มต้นเข้าสู่การบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง สถานการณ์น้ำของประเทศเป็นไปตามที่คาดการณ์เอาไว้ “ปีนี้ปริมาณน้ำต้นทุนในแหล่งเก็บกักน้ำต่างๆ โดยเฉพาะแหล่งน้ำต้นทุนลุ่มเจ้าพระยา จะมีปริมาณน้ำน้อยกว่าปีที่ผ่านมา”

ปัญหามีว่า ในปีที่ผ่านมาปริมาณน้ำน้อยอยู่แล้ว แถมยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในรอบ 30 ปีอีกด้วย ว่ากันว่า ฤดูแล้งปี 2557/2558 ที่ผ่านมาเป็นเหมือน “เผาหลอก” แต่ฤดูแล้งปีนี้ 2558/2559 เป็นการ “เผาจริง” คำถามมีว่าประเทศไทยจะรอดพ้นภาวะวิกฤติขาดแคลนน้ำที่กำลังจะมาเยือนได้ไหม?

สุเทพ น้อยไพโรจน์ รักษาการอธิบดีกรมชลประทาน บอกว่า ปีนี้ต้องยอมรับว่าปริมาณฝนตกน้อยจริงๆ ภาพรวมทั้งประเทศปริมาณน้ำฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 12 เปอร์เซ็นต์ โดยเฉพาะภาคเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถึง 17 เปอร์เซ็นต์ ภาคกลางต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย 18 เปอร์เซ็นต์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ฝั่งตะวันออก ฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 14 เปอร์เซ็นต์ มีที่เท่ากับค่าเฉลี่ยก็ในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันตกเท่านั้น ผลต่อเนื่องทำให้ปริมาณน้ำท่าที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำ เขื่อนต่างๆน้อยลงไปด้วย

ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤศจิกายน 2558 ที่ผ่านมา ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศมีปริมาณน้ำ 43,773 ล้านลูกบาศก์เมตร (ลบ.ม.) คิดเป็นร้อยละ 59 ของปริมาณความจุในระดับกักเก็บ เป็นปริมาณน้ำที่ใช้การได้ 19,970 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 39 ของปริมาณความจุ น่าสนใจว่า มีปริมาณน้อยกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว (2557) จำนวน 4,688 ล้าน ลบ.ม.

“เขื่อนขนาดใหญ่เกือบทุกแห่งทั้งในภาคเหนือ อีสาน กลาง และภาคใต้ตอนบน ส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะเขื่อนที่เป็นแหล่งน้ำต้นทุนของลุ่มเจ้าพระยา” สุเทพ ว่า

นับตั้งแต่เขื่อนภูมิพล มีปริมาณน้ำที่ใช้การได้เพียง 1,191 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 9 ของปริมาณความจุในระดับกักเก็บเท่านั้น เขื่อนสิริกิติ์ มีปริมาณน้ำที่ใช้การได้ 2,058 ล้าน ลบ.ม. ร้อยละ 22 ของปริมาณความจุ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน มีปริมาณน้ำที่ใช้การได้ 371 ล้าน ลบ.ม. ร้อยละ 40 ของปริมาณความจุ และ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ มีปริมาณน้ำที่ใช้การได้ 633 ล้าน ลบ.ม. ร้อยละ 66 ของปริมาณความจุในระดับกักเก็บ

ย้ายไปดูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเขื่อนใหญ่ 3 แห่ง มีปริมาณน้ำค่อนข้างดี...เขื่อนลำพระเพลิง จ.นครราชสีมา เขื่อนลำนางรอง จ.บุรีรัมย์ และ เขื่อนสิรินธร จ.อุบลราชธานี อย่างไรก็ตาม ภาพรวมเขื่อนขนาดใหญ่ทั้ง 12 แห่งในภาคอีสาน มีปริมาณน้ำที่ใช้การได้รวมกันเพียง 2,354 ล้านลบ.ม. หรือร้อยละ 28 ของปริมาณความจุ

สำหรับเขื่อนในภาคกลางก็มี เขื่อนทับเสลา และ เขื่อนกระเสียว ปริมาณน้ำที่ใช้การได้เฉลี่ยรวมกันประมาณร้อยละ 25 ของปริมาณความจุในระดับกักเก็บ ในภาคตะวันตก เขื่อนศรีนครินทร์ และ เขื่อนวชิราลงกรณ์ มีปริมาณน้ำที่ใช้การได้เฉลี่ยรวมกันราวร้อยละ 20 ของปริมาณความจุในระดับกักเก็บ และภาคใต้ตอนบนปริมาณน้ำค่อนข้างน้อยเช่นกัน เขื่อนแก่งกระจาน และ เขื่อนปราณบุรี มีปริมาณน้ำที่ใช้การได้เฉลี่ยประมาณร้อยละ 36 ของปริมาณความจุในระดับกักเก็บ ส่วนภาคใต้ตอนล่างปริมาณน้ำในเขื่อนค่อนข้างดี และขณะนี้ยังมีฝนตกทำให้มีน้ำไหลเข้าเขื่อนอย่างต่อเนื่อง สำหรับภาคตะวันออกเช่นเดียวกันปริมาณน้ำในเขื่อนขนาดใหญ่โดยเฉลี่ยมีปริมาณน้ำมากกว่าร้อยละ 80 ของปริมาณความจุในระดับกักเก็บ โดยเฉพาะ เขื่อนประแสร์ มีปริมาณน้ำในอ่างฯมากกว่าปริมาณการกักเก็บคือ มีปริมาณน้ำ 260 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 114 ของปริมาณความจุในระดับกักเก็บ

ข้อมูลที่มีอยู่ในมือทั้งหมดเหล่านี้ประเมินได้ว่า ฤดูแล้งปีนี้ ท่วมทุกภูมิภาคจะแล้งมาก ยกเว้นภาคใต้ตอนล่างกับภาคตะวันออก ดังนั้นจะต้องบริหารจัดการน้ำให้ได้ตามแผนที่กรมชลประทานวางไว้

สุเทพ อธิบายถึงแผนการบริหารจัดการน้ำต่อไปว่า...ในพื้นที่ที่เป็นอ่างเก็บน้ำเชิงเดี่ยว คณะกรรมการจัดการน้ำชลประทานของแต่ละอ่างฯ ที่มาจากตัวแทนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเกษตรกรผู้ใช้น้ำ จะบริหารจัดการกันเองไม่น่าจะมีปัญหาอะไร แต่ที่มีปัญหาบริหารจัดการน้ำค่อนข้างยากก็คือ การบริหารจัดการน้ำเป็นระบบลุ่มน้ำ ที่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำต้นทูนที่มาจากหลายอ่างฯ และมีพื้นที่ชลประทานจำนวนมาก โดยเฉพาะ “ลุ่มน้ำเจ้าพระยา” ซึ่งมีพื้นที่ขนาดใหญ่ครอบคลุมถึง 22 จังหวัด

“น้ำลุ่มเจ้าพระยามาจาก 4 เขื่อน ภูมิพล สิริกิติ์ แควน้อยบำรุงแดน ป่าสักชลสิทธิ์ เหลือน้ำต้นทูนที่ใช้งานได้น้อยกว่าปีที่แล้ว มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดภาวะขาดแคลนน้ำ หากควบคุมการบริหารจัดการไม่ได้ตามแผน” ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเกษตรกรจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อที่จะให้ลุ่มเจ้าพระยา ซึ่งเปรียบเสมือนพื้นที่ศูนย์กลางของประเทศรอดพ้นจากวิกฤติขาดแคลนน้ำไปได้ คณะอนุกรรมการติดตามและวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์น้ำจาก 10 หน่วยงาน กรม

ชลประทาน กรมอุตุฯ กรมวิทย์ฯ กรมอุทกศาสตร์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) กรมทรัพยากรน้ำ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร กรมโยธาธิการและผังเมือง ร่วมกันวางแผนการใช้น้ำในช่วง 6 เดือนของฤดูแล้งตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2558-30 เมษายน 2559 เอาไว้ดังนี้

จัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค 1,100 ล้าน ลบ.ม. เพื่อผลักดันน้ำเค็มและรักษาระบบนิเวศ 1,400 ล้าน ลบ.ม. เพื่อการเกษตร เฉพาะไม้ผล พืชไร่ เช่น อ้อย 400 ล้าน ลบ.ม. ที่เหลืออีก 1,350 ล้าน ลบ.ม. เตรียมเอาไว้สำรองใช้ในช่วงเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2559 เพราะอาจจะเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงเหมือนที่เกิดขึ้นปีนี้

นอกจากนี้ยังมีรายละเอียดเกี่ยวกับการระบายน้ำออกจากเขื่อน เป้าหมายสำคัญควบคุมปริมาณน้ำให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะการผลิตน้ำประปาและการผลักดันน้ำเค็มไปจนถึงสิ้นสุดฤดูแล้ง

“สิ่งสำคัญต้องเข้าไปทำความเข้าใจกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ว่าปีนี้น้ำในแหล่งน้ำต่างๆ มีน้อย การทำกิจกรรมด้านการเกษตรควรเป็นไปตามที่กรมฯ แนะนำ อย่าปลูกข้าวนาปรัง หรือพืชที่ใช้น้ำมาก เพราะมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับความเสียหายจากภาวะการขาดแคลนน้ำ”

สุเทพ ย้ำว่า เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนจากวิกฤติภัยแล้งในปี 2558/59 กรม.มีมติเห็นชอบ 8 มาตรการ ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการให้ความช่วยเหลือ เช่น การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน, ชะลอขยายระยะเวลาการชำระหนี้, จ้างงานสร้างรายได้, เสนอโครงการตามความต้องการของชุมชน เพื่อบรรเทาผลกระทบ, เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ, เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ การปฏิบัติการฝนหลวง การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล, เสริมสร้างสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน

ที่ผ่านมา กรมชลประทานรับผิดชอบโดยตรงคือ มาตรการจ้างงานเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ขณะนี้ได้จ้างแรงงานทั่วประเทศแล้วกว่า 14,000 อัตรา เฉพาะลุ่มเจ้าพระยาจ้างไป 3,200 อัตรา และจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

“การจ้างงานช่วยบรรเทาความเดือดร้อนจากการงดทำนาปรังได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ตั้งหวังกันว่าหากสามารถบริหารจัดการน้ำได้ตามแผน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประชาชนใช้น้ำอย่างประหยัด เกษตรกรให้ความร่วมมือไม่ทำนาปรัง ปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่เพียงพอที่จะใช้จนพ้นฤดูแล้งนี้ไปได้ โดยที่ไม่ได้รับความเดือดร้อน”

นี่คือเดิมพัน “วิกฤติน้ำ” ที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันให้ผ่านพ้นปี “เผาจริง” ภาวะแล้งไปให้ได้